

Dr. Szentpétery Tibor, a fotográfus

„A fényképezőgép mindig a lételemem volt...”

November 22-én du. 17 órakor a Klebersberg Kultúrkúriában mutatta be a közönségnek *Cservenka Judit* a 2013. április 20-án ugyanítt tartott emlékülés előadásait tartalmazó könyvecskét. Az emlékülés előadói, a könyv szerzői és közreműködői osztották meg gondolataikat a hallgatósággal, majd a *Szentpétery lányok* emlékeztek Édesapjukra, végül *dr. Issekutz Sarolta* EÖGYKE elnök az erdélyi örmény katolikus, az Örmény Katolikus Egyházközség gondnoka – *Kádár Dániel* apátplébános idejében – több évtizeden keresztül végzett önzetlen munkáját, a templom és műtárgyai megóvását, valamint a magyar anyanyelvű örmény gyökerű közösség összetartását emelte ki, aki mind ezért az EÖGYKE-től Szongott Kristóf-díjat vehett át. Az előadás után került sor a dr. Szentpétery Tiborról készült dokumentumfilm bemutatására, amely csak részben sikerült a DVD lejátszó műszaki hibája miatt. Ezen alkalomból megtekintettük a december 4-ig nyitva tartó kiállítást: a második világháborúban, az 1956-os forradalom napjaiban, illetve az erdélyi szász erődtemplomokról készített fotókból.

A fotográfus

Jó volt feleleveníteni dr. Szentpétery Tibor szeretett alakját, sokszínű egyéniségét, önzetlenségét, természetzeretét, értékmentését, az Örmény Katolikus Lelkészségen végzett több évtizedes önzetlen munkáját, a történelem és kultúra iránti elkötelezettségét, a dokumentumfotóiból is áradó hazaszeretét.

M (Szerk. megj.: A Dr. Szentpétery Tibor emlékülés előadásait a füzetek júniusi–novemberi számaiban olvashatják.)

A Szentpétery-est közönsége

A Szentpétery-est közönsége

Díjátadó ünnepség a Duna Palotában

A Magyar Művészeti Akadémia – májusi közgyűlésének döntése alapján – évente Életműdíjat és Nagydíjat adományoz a magyar szellemi élet egy-egy kiemelkedő személyiségeinek. A Duna Palotában 2013. november 5-én tartott első ünnepélyes díjátadáson az MMA Életműdíját *Dávid Katalin* művésztörténész, a Nagydíjat pedig *Csoóri Sándor* író kapta, aki az ünnepségen betegsége miatt nem tudott részt venni.

Az első díjazottak minősítik magát a díjat is; *Dávid Katalin* és *Csoóri Sándor* is mércét állítanak a további díjazottak elé – mondta az elismerések átadása előtt az emberi erőforrások minisztere. *Balog Zoltán* hangsúlyozta: két olyan alkotóról van szó, akiknek az életműve a nemzet felemelkedését, megmaradását szolgálta. Az MMA-ról szólva a miniszter kiemelte, hogy a magyar művészet és művészek méltóak és érdemesek arra, hogy saját akadémiajuk legyen, amelyre „fényes jövő vár”.

A díjátadó *Fekete György* és *Balog Zoltán*, a díjazott *Dávid Katalin* (Fotó: MMA honlap)

Fekete György, az MMA elnöke elmondta: „a sorsukat, tehetségüket, szívósságukat, egész életművüket nekünk ajándékozókát” kívánják díjazni a két elismeréssel, hiszen „sem mire sincs akkora szükség, mint (...) nagy formátumú példákra”. Az MMA döntése nem ítékezés, hanem józan választás, a kortársak méltó megbecsülése – fűzte hozzá *Fekete György*.

Dávid Katalin és Csoóri Sándor kapja az MMA díjait

Dávid Katalin művésztörténész kapja a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) életműdíját, Csoóri Sándor író pedig a szervezet nagydíját veheti át az ebből az alkalomból tartandó november 5-i budapesti ünnepségen – közölte az akadémia kedden az MTI-vel. (MTI, 2013. október 29.)

Javaslat *Dávid Katalin* MMA Életműdíjára

Dávid Katalin nemzetközileg elismert művésztörténész professzor, aki elvégezte a teológiát is. Természetes tehát, hogy a művésztörténet és a teológia határterületét kutatja, a teológiát ismerve a művésztörténetet, művésztörténészként a teológiát. Ám a legfőbb kérdése mégsem szakmai kérdés, hanem létértelmező: *Máté* evangélista szavaival: „Mire való az embernek

megnyerni az egész világot, ha elveszíti a lelkét?” – európaiként, egy kétezer éves kultúra örököséként.

Legutóbbi, a Szent István Társulat kiadásában megjelent *Egy keresztény értelmiségi Európára néz* című dolgozata szerint célja „magyarázatot találni arra a mindenkitől megtapasztalható tényre, hogy Európa mára megtagadta, feladta, sőt az élet perifériájá-

ra kívánja szorítani a létezését kialakító, magatartását, erkölcsi alapjait megformáló, történelmi hagyományait meghatározó, a sajátos európai kultúrát kibontakoztató, s mind ezeknek gyökeret adó kereszténységét.” Ezt a leginkább válságnak nevezett kiüresedést talán mindannyian érezzük, tudjuk, átéljük, ám egyértelmű, egyszerre egzakt és lelki választ kevesen tudnak és még kevesebben mernek adni.

Dávid Katalin számára a Biblia az a mű, amely abszolút biztos alapját adja a megtartó európai kultúrának, önazonosságnak, életben maradásunknak. Legismertebb munkáiban – *Adatok a Mária-tipológiához* (1995); *A megváltás tipológiája* (1996); *Bibliai jelképek kézikönyve – A teremtett világ misztériumai* (2002); *Kereszténység és kultúra* (2006); *Isten anyja a tipológiában – Egy asszony öltöztete a Nap* (2008) – a keresztény ikonográfia és bibliai jelképek világát tárja fel. Az apostoli időktől kezdve az első ezredév végéig sorra veszi a képzőművészeti alkotásokat, a dokumentumokat, a szent hagyományt, így érthetővé válik, hogy a jelenségek mögött nagyobb kontextusok vannak, amelyek kozmogonikus felelősségekre és lehetőségekre utalnak. A tudós könyvei aggodó figyelmeztetések: ma a történelmi tévutak következtében a jelképeket értők köre egyre szűkül, holott a mögöttünk hagyott század drasztikusan bizonyítja, hogy a meg nem értett szimbólumok ideológiai pusztítás eszközévé válnak.

Dávid Katalin 1923-ban Szegeden született. Kerényi Károly és Sík Sándor tanítványa volt, egyetemi tanulmányai alatt, a vészkor-szak idején Izay Géza atya vezetésével több száz zsidót bújtatott. Lyka Károly tanácsára kezdett el ikonográfiával, a keresztény és zsidó kultúrában előforduló jelek, jelképek, szimbólumok tanulmányozásával foglalkozni. 1954-ben megalapítója volt a Művészet-történeti Dokumentációs Központnak, az

MTA Művészettörténeti Kutatóintézete jogelődjének, ahonnan a Vatikánnal való összekülvés koncepciók vádjával távolították el. 1966-tól a Magyar Nemzeti Múzeum, majd a Magyar Nemzeti Galéria tudományos főmunkatársa, irányítója a „Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig” című állandó kiállítás rendezésének. Összeállítja a magyarországi középkori titulusok kataszterét, feldolgozza a magyarországi Szent György- és Szent Anna-kultusz ikonográfiáját. Tudományos szervező tevékenysége is alapvető jelentőségű. 1969-ben létrehozták az Egyházi Gyűjtemények Szaktanácsadói Testületét, amelynek vezetésével az egyház kérésére Dávid Katalint bízták meg. Munkássága révén sorban nyílnak, ill. újulnak meg az egyházi és felekezeti múzeumok, gyűjtemények, kincstárak (Esztergomi Bazilika).

Több száz tanulmánya, könyve jelent meg magyar, angol és német nyelven, több évkönyvet és sorozatot szerkesztett. A Magyar Képzőművészek Szövetségének alapító tagja (1949 óta), a Szent István Tudományos és a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja. Munkásságát a Magyar Köztársaság és a Vatikán magas szakmai és társadalmi díjakkal ismerte el. Nyolcvanadik születésnapján II. János Pál pápa saját kezűleg aláírt oklevéllel köszöntötte és audienciáján fogadta.

Integráló személyisége minden időben képes volt a legkülönbözőbb világnézetű és hitű embereket nemes célokért mozgósítani. Tudós- és művésznemzedékek vallják mestertüknek. Dávid Katalin lenyűgöző tárgyi tudással, a teljesség igényével, ugyanakkor olvasmányos stílusban megírt munkái mindenkinek ajánlhatók: szakembereknek és laikusoknak, hívőnek és nem hívőnek egyaránt – méltó döntés tehát, hogy a Magyar Művészeti Akadémia „Életmű-díjjal” ismerje el Dávid Katalin munkásságát. (Budapest, 2013 október)

Dávid Katalin felszólalása az életműdíj átvételekor

Tisztelt Elnök Úr, Miniszter Úr, Főtitkár Úr, Hölgyeim és Uraim!

Juhász Judit mondta nekem, hogy néhány mondattal kapcsolódjak be a műsorba, amit jó szívvel megtehetnek, mert így személyesen mondhatok köszönetet minden akadémikus társamnak, hiszen közgyűlés szavazta meg számunkra ezt a csodálatos kitüntetést. És ehhez hozzá kell tennem, hogy történelmi pillanatként élem ezt meg, mert első alkalommal adja át a Magyar Művészeti Akadémia. Természetes,

hogy emlékezni akarok arra az emberre, aki meghívott az akadémiába és laudált is: Makovecz Imrérre gondolok. Nem akarok róla beszélni, hiszen két nem is rövid tanulmányban elmondtam, amit művészetéről, személyiségéről, emberségéről el akartam mondani. Most csak felidézem alakját ezekben a számomra jelentős percekben. Ugye tudják, hogy a modern magyar művészet nemzetközi elismertségében a külföldi szakirodalom két embert emel ki egymás mellett, mint univerzális jelenséget: Bartók Bélát és Makovecz Imrét. Nem semmi! Széchenyi István a legnagyobb magyar jelzöt kapta az országtól. Ezt a jelzöt, ugyanígy fogalmazva: „legnagyobb magyar”, olvasva a nekrológokat, a külföld Makovecz Imrének is odaítélte. Legyünk büszkéek arra, hogy ilyen személyiség álmodta meg az MMA-t.

Ami pedig engem illet, úgy fogom fel az életműdíjat, mint ami megelőlegezi további munkámat. Több évtizedes római kuta-

Dávid Katalin (Fotó: MMA honlap)

tásomat az elmúlt tíz évben mintegy hat könyvben és néhány tanulmányban publikáltam. Csupán néhány kisebb kérdés maradt nyitva, aminek kutatása, és publikálása folyamatban van. Ami igazán fontos: aki 1923-ban született és 2013-ban még él, az olyan tudományosan is elfogadott történelmi periódust élt át, ami kezdődött az első világháború után és most zárul egy sajátos nemzetközi gazdasági krízissel. Nos, aki ezt megélte, az látta az eseményeket, az ideológiák egymásnak feszülését, a társadalom pusztítását, a

társadalom alapjának, a családnak megtámadását, két diktatúrát élt át, látta a krematóriumokat, a haláltáborokat, a koncepciók perkeit, az internálótáborokat, a tömegsírokat, átélte a háborút, a pusztítást, a kultúra, a művészet pusztulását. De kortársai voltak a mártírok, hősök, szentek. Ennek az embernek el kell mondania, hogyan élte ezt meg a gyermek, a felnőtt, hogy látja az öregember. Száz szónak is egy a vége: készül az emlékiratom. És ez egy olyan műfaj, amit abbahagyni lehet, de befejezni nem. Ez kitölti az időt, addig kell csinálni, amíg az ember meg nem hal.

Még egyszer köszönöm a kitüntetést. Isten áldja a MMA-t!

Dávid Katalin

(Az EÖGYKE büszke arra, hogy az erdélyi örmény közösség tagja, Dr. Dávid Katalin nyerte el elsőként az MMA első díjátadásán az életműdíjat. Szívből gratulálunk a díjazottnak!)